

Tabla de materii

Cuvânt-înainte: <i>Prof. univ. dr. Evelina Oprina – Director Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române</i>	9
Prefață: <i>Av. dr. Andrei Săvescu, Președintele Societății de Științe juridice, titularul Revistei de Note și Științe Juridice, juridice.ro</i>	12
I. Drept european și Drept internațional	16
1. CRONICĂ asupra CEDO la 65 de ani de funcționare (1959-2024) și a Anului judiciar – 2023. România – 30 de ani sub jurisdicția CEDO (1994-2024), (juridice.ro, 15.05.2024)	16
2. Procedura executării titlurilor executorii în jurisprudența CEDO și eficacitatea hotărârilor sale în Statele membre ale Consiliului European, (juridice.ro, 17.04.2024)	27
3. Codul mondial al executării digitale în avangarda eficientizării justiției aflat pe agenda Congresului nr. 25 al UIHJ 7-10.05.2024, Rio de Janeiro (juridice.ro, 29.05.2024)	35
4. Unele considerații despre justiția digitală, noul Regulament UE al I.A. – martie 2024 și Convenția cadru internațională a Consiliului European privind I.A. – mai 2024 (juridice.ro, 04.06.2024)	38
5. Pluralismul sistemelor juridice europene-subsidiaritate, armonizare, convergență și diversificare, identitate și tradiții naționale, regionale și locale. Raportul dintre ordinea juridică a UE și ordinea juridică ale Statelor membre, (juridice.ro, 31.05.0024)	44
6. Unele considerații privind doctrina dreptului UE și jurisprudența CJUE relative la tendințele și obiectivele de constituționalizare a dreptului UE, supremația absolută a acestuia, federalizarea UE și suveranitatea europeană, (juridice.ro, 06.06.2024)	51
7. Procesul constituționalizării UE și de omogenizare constituțională – obiective străine TUE și TFUE, dar „supraîncălzite” la sfârșit de mandat, la Bruxelles, (juridice.ro, 29.11.2023)	62
8. Particularități ale CRIZEI dreptului internațional și a dreptului constituțional-ca factori de alienare a statului de drept și de fragilizare a drepturilor fundamentale (juridice.ro, 29.01.2024)	71
9. Inteligența artificială – I.A., Statul de drept și drepturile fundamentale, în programele de MASTER din universitățile europene, (juridice.ro, 16.02.2024)	79
10. Securitate cibernetică, securitate națională și fake-news. Franța și Comisia Europeană (juridice.ro, 2.09.2024)	93

II. Drept constituțional și instituții politice	103
1. Criza de LIMBAJ JURIDIC și de calitate a legii – reflectare a nivelului de cultură juridică și de exprimare a dreptului, (juridice.ro, 28.02.2024).....	103
2. Neutralizarea/„relativizarea” obligativității deciziilor CCR și ICCJ, la cererea expresă a Guvernului României (?), adresată CJUE – caz unic în analele instanței unionale! (juridice.ro, 16.06.2023)	114
3. Despre sacralitate și drept – un interesant colocviu universitar, Nantes, Franța (11.09.2024)	120
4. Acordul de Securitate dintre România și Ucraina, semnat la Washington, în ziua de 10.07.2024, de președintele României și de președintele interimar al Ucrainei. Neconstituționalitate și insecuritate internă (juridice.ro, 28.08.2024)	125
5. Cronică succintă privind cumulul exercitării profesiei de avocat cu statutul de parlamentar în România (juridice.ro, 18.05.2024)	127
III. Drept civil, procesual civil și drept comercial și maritim	135
A. DREPT CIVIL.....	135
1. Frauda la lege-varietate a cauzei ilicite în NCCR-2011. Darea în plată a terenurilor agricole arendate și protecția dreptului de preemțiune al arendașului. Sinteză (juridice.ro, 15.01.2024)	135
B. DREPT PROCESUAL CIVIL	144
1. Unele observații asupra formalismului procedural, în trecut și în prezent. Nevoia de simplificare a procesului civil și de permanentă evaluare a calității și eficacității formelor procedural (juridice.ro, 22.07.2024)	144
2. Studiu de drept comparat cu privire la OPINIILE SEPARATE ȘI OPINIILE CONCURENTE în dreptul internațional, în dreptul european și în dreptul constituțional intern. Doctrină și jurisprudență (juridice.ro, 31.08.2024)	153
3. Despre îndoială, convingere intimă și adevăr judiciar. Studiu de drept comparat și de drept intern (juridice.ro, 06.09.2024).....	185
4. Recunoașterea și încuviințarea executării unei hotărâri străine în România. Comunicarea actelor de procedură prin alte mijloace oficiale decât cele administrativ-convenționale. Principiul echipolenței. Efecte. Decizia nr. 134/25.11.2002 a Curții Supreme de Justiție-Complet de 9 judecători, în recurs în anulare, cu Opinia separată a judecătorului Marin Voicu	199

C. DREPT MARITIM.....	218
1. Introducere în dreptul maritim – către un Cod maritim român (juridice.ro, 15.11.2023)	218
2. Tezele actualizate ale Codului maritim român (Revista de drept maritim – 2023)	224
3. Transpunerea convențiilor maritime internaționale (ONU, OMI, CNUDCI) în ordinea juridică a UE și efectele sale în dreptul intern al Statelor membre (Starea justiției vol. II/2018)	239
4. Transportul maritim internațional de mărfuri. Cadrul juridic uniform Regulile Rotterdam – 2009	250
5. Raportul dintre dreptul maritim internațional și dreptul maritim intern. Cadrul general al integrării și aplicării Convențiilor maritime internaționale și al normelor dreptului maritim al UE în ordinea juridică națională	255
6. Contractul de transport de mărfuri pe apă – Convenția Budapesta 2001. Natura juridică a clauzelor (juridice.ro, 29.02.2024)	268
7. Noul Cod român al afacerilor și Codul maritim român – obiective relevante în procedurile de aderare a României la OCDE – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (juridice.ro, 07.03.2024).....	275
8. România – stat maritim fără flotă și fără cod maritim (!) O nouă schiță de proiect pentru un viitor cod maritim	284
IV. Starea justiției și a drepturilor fundamentale	296
1. Criza justiției – o scurtă retrospectivă în perioada interbelică. (juridice.ro, 21.02.2024)	296
2. Unele imperfecțiuni în Deciziile ICCJ, date în procedura HP și a RIL (juridice.ro, 8.02.2024)	300
3. Regimul juridic al protecției VICTIMELOR infracțiunilor. Drept internațional, dreptul comparat și drept intern (juridice.ro, 29.08.2024)	305
4. Amnistia și grațierea între NEREGLEMENTARE și NEAPLICARE - instituții juridice abandonate de politica penală a Statului român.....	315
5. Amintiri „PENALE” – N.U.P. „istoric”, fără prescripție, pentru o persoană cu identitate penală dublă: autor și victimă (juridice.ro, 19.12.2023)	324
6. Avocații și juriștii în fața viitorului. Sintează Wolters Kluwer (juridice.ro, 9.06.2023)	328
7. Unele considerații despre cultura promiscuității intelectuale – IMPOSTURA și dezmembrămintele sale: viclenia, înșelătoria, veleitarismul, megalomania, prostia, plagiatul, mediocritatea, narcisismul, fanatismul (juridice.ro, 23.07.2024)	331

-
8. Câteva din „NOXELE lumii de astăzi”, care au contaminat și România.
Supra-Sinteză (juridice.ro, 26.08.2024).....340
 9. Scurte reflecții despre viața fără speranță a bătrânilor („seniorilor”) în
epoca Inteligenței Artificiale (juridice.ro, 28.08.2024)..... 344
 10. Memoria stradală a istoriei noastre – Mihai Eminescu, I.L. Caragiale și
George Enescu (juridice.ro, 05.05.2024) 348

CUVÂNT-ÎNAINTE

Prof. univ. dr. Evelina Oprina
Director Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu”
al Academiei Române

Scrierile profesorului Marin Voicu sunt cu adevărat revelatoare și luminoase, încărcate de o virtuozitate solistică magistrală. În ciuda diverselor compoziții care îl alcătuiesc, volumul de față reprezintă în realitate o succesiune neașteptată de armonii, care dau expresie filonului robust și autentic al profesionistului, slujitor de-o viață de drept și dreptate. Într-o interpretare unică și singulară – lipsită, din păcate, de acompaniamentul poate atât de necesar al comunității profesionale, academice și culturale – noua colecție de analize și reflecții ale profesorului surprinde prin reprezentarea realistă, coerentă și limpede asupra stării actuale a justiției din România.

Continuând seria colecției de „*Studii de drept european și de drept românesc*” care a văzut pentru prima dată lumina tiparului în anul 2023, profesorul Marin Voicu – cu cerbicia, determinarea și dragostea demne de o nație mult mai angajantă – readuce în atenție un ansamblu de preocupări legitime și de o importanță capitală pentru societate, revărsând într-un nou volum preaplinul experienței, capacității, dar, totodată, și al neliniștii și revoltei în problematici care au ca idee de bază raportul dintre gândirea juridică românească și proiectul european.

Structura lucrării are o logică impecabilă, debutând cu planul european și internațional, continuând cu studiile de drept constituțional și instituții politice, apoi cu cele de drept civil, drept procesual civil, drept comercial și drept maritim, pentru a conchide practic și impetuos cu investigații despre starea justiției și drepturile fundamentale.

În general, articolele sunt organizate sub forma unor analize bine documentate, cu perspective deslușite și cu concluzii ferme, care pune cititorul în fața unor soluții asumate, de o claritate conceptuală și de viziune de necombătut.

Din întregul volum se desprinde lupta și răzvrătirea profesorului cu impostura, cu infidelitatea față de lege, cu imperfecțiunile unor soluții judecătorești, cu mediocritatea, cu plagiatul și cu activismul politic care se manifestă plenar și fac ravagii în ultima perioadă în administrarea statului, în cultură și în mediile universitare și academice.

Deși abordările cuprinse în lucrarea de față par a viza perspective diferite, în realitate ele converg și gravitează în jurul judecătorului, procesului echitabil, adevărului și independenței.

Observațiile autorului, chiar și cele de ordin tehnic, asupra formalismului procedural și nevoii de simplificare și permanentă evaluare a calității și eficacității formelor procedurale ne-au amintit despre profesorul Eugen Herovanu care afirma că „*judcătorul e păzitorul formelor; el nu poate îngădui ca diversele pretențiuni ce-i sunt adresate să-i fie puse în valoare altfel decât în condițiunile formale pe care le fixează dreptul pozitiv. Dar tot el e și organul chemat să hotărască asupra fondului material supus cercetării sale; și ca atare nu poate admite nici ca formele să compromită fondul cauzei la care se aplică. Situația ar putea fi prezentată altfel: în principiu, judecătorul e ținut să acorde întreaga sa atențiune fiecărui act, fiecărei operații juridice, fiecărui detaliu din ciclul formelor lăsate în supravegherea sa (fie că părțile interesate le invocă, le discută sau le critică, fie că acestea rămân indiferente sau se țin în rezervă), cu îndatorirea însă, ca în tot ce decide cu privire la aceste lucruri de tehnică și de ordine, să nu piardă niciun moment din vedere obiectivul esențial al activității sale: deslegarea problemei juridice care i-a fost pusă și stăruința sa binevoitoare și luminată de a ajunge la acest sfârșit*”¹.

Procesul și formalismul predeterminat sunt vehiculele prin care se realizează justiția astfel că autoritatea formelor judiciare trebuie armonizată cu destinația lor practică, știut fiind că samavolnicia lor poate fi la fel de opresoare precum absența lor. În mijlocul procedurilor trebuie așezate pulsul și cadența vieții reale, dinamica și intensitatea relațiilor sociale, iar în fiecare formă trebuie identificată rațiunea și utilitatea.

Vitale, însă, în tot acest angrenaj ni se par a fi buna intenție a judecătorului, onestitatea în aplicarea formelor și puterea de a se pune la adăpost de prejudecăți, de porniri interioare, de anumite pasiuni ori afinități. Astfel, se va înlătura sentimentul de inechitate, întrucât dincolo de măsura valorii sale de bun profesionist al dreptului, judecătorul trebuie să fie un om de caracter, bun și uman. Profesorul R. Martin afirma că pentru a fi judecător nu trebuie să fii mai puțin om².

Mobilizatoare este și chemarea Profesorului la rigoare, claritate și articulare, propunând abandonul imperfecțiunilor și superficialității, de la judecători și, mai ales, de la cei de casație, fiind de așteptat o anumită autoritate și superioritate fondate nu doar pe poziția înaltă în ierarhia instanțelor judecătorești, ci mai ales pe supremația științificității, loialității și fidelității față de valorile fundamentale.

Iar, discuția despre „a proba pentru a NU te îndoii” este esențială, ea reprezentând chintesența procesului echitabil, instrumentalizarea deplină a acestuia având la bază doar un judecător independent și imparțial. Dând îndoielii valențele unei necesități (chiar obligații) pentru judecător, autorul realizează, astfel, liantul între probă și decizie, între intima convingere și motivarea soluțiilor, între duelul judiciar și conștiința juridică.

Cum destinația naturală a Dreptului este armonia și pacea socială, Justiția, ca cea mai înaltă expresie a Dreptului, este preocuparea pentru ceva mai înalt și mai curat decât simpla, tehnica și aproape golita actuală de sens funcțiune ori organizare

¹ E. Herovanu, *Principiile procedurii judiciare. Explicațiunea teoretică a legilor de organizare judiciară, competență și procedură civilă*, Institutul de Arte Grafice „Lupta” N. Stroilă, București, 1932, *Partea treia*, p. 33.

² R. Martin, *Theorie generale du proces (Droit processuel)*, E.J.T., Semur-en-Auxois, 1983, p. 28.

judiciară. Și, în acest peisaj, mesajul Profesorului Marin Voicu este unul de reflecție și de angajare, un simbol al independenței și al gândirii critice, dar și un apel la trezirea spiritului. Cu energie debordantă, cu tenacitate și pe alocuri cu înverșunare, opera pe care o avem în față reprezintă reflexia unei gândiri juridice profund românești, care în contextul proiectului european, de care autorul nu este deloc străin, articulează și convinge coerent și argumentat asupra posibilității coexistenței unor standarde diferite și a păstrării diversității în unitate și identitate națională. Armonia și pacea nu se pot garanta decât prin autonomie și independență, adică prin suveranitate, făcând din acest concept piatra unghiulară a înfăptuirii justiției și promisiunea unui drept întotdeauna în căutarea adevărului.

Ideea de justiție presupune, așadar, nu doar o organizare liberă în ordinea internă a unui stat, ci o abordare net superioară, un anumit tip de gândire juridică în stare să se ridice deasupra șabloanelor cu care marea masă a juriștilor doctrinari sau practicieni operează. De aceea, Profesorului Marin Voicu trebuie să-i fim recunoscători pentru lecția de gândire juridică suverană cuprinsă în această carte, așteptând cu nerăbdare viitoarele sale maiestuoase lecții.

Ad multos annos, ad multos libros, domnule Profesor!

PREFAȚĂ

**Av. dr. Andrei Săvescu, Președintele Societății de Științe juridice,
titularul Revistei de Note și Științe Juridice, juridice.ro**

Profesorul Marin Voicu este unul dintre cei mai remarcabili autori din lumea juridică. Parcursul său profesional excepțional (<https://profesionisti.juridice.ro/marin-voicu>), cariera lungă și bogată, alături de aplecarea permanentă spre studiu, urmărirea noutăților legislative și valorificarea experienței sale prodigioase sunt punctele de sprijin ale studiilor reunite în lucrarea *Studii de drept european și de drept românesc*, volumul al doilea. Cu privire la primul volum (<https://www.editurauniversuljuridic.ro/carte/studii-de-drept-european-i-de-drept-romanesec>), am spus că „*dacă aș avea eu putere să stabilesc obligații pentru juriști, studiile profesorului Marin Voicu din acest volum ar fi lecturi obligatorii*”. Îmi mențin opinia.

Studiile profesorului Marin Voicu sunt nu doar solide teoretic, ci și extrem de relevante și utile pentru practicienii din domeniul juridic. Ele contribuie semnificativ la evoluția dezbaterilor juridice și sunt de natură să îmbunătățească înțelegerea unor teme complexe. Ele oferă cititorilor atât claritate teoretică, cât și soluții practice, fiind de mare ajutor tuturor celor implicați în domeniul juridic, practicienilor și cercetătorilor în domeniul științelor juridice, precum și celor implicați în procesul legislativ, care decid cu privire la destinele noastre. Scrierile profesorului Marin Voicu nu sunt exerciții de stil, ci se sprijină pe valori solide, care sunt expuse într-o manieră clară și teleologică. Se cuvine să menționez că ideile profesorului, expuse în studiile publicate în secțiunea ESSENTIALS a JURIDICE.ro, au stat la baza numeroaselor dezbateri organizate de Societatea de Științe Juridice.

Profesorul Marin Voicu se remarcă printr-o abordare complexă și profundă a temelor de drept european și internațional, drept constituțional și instituții politice, drept civil, drept procesual civil și, nu în ultimul rând, drept maritim, oferind soluții bine argumentate pentru provocările contemporane. O serie de studii de referință abordează și probleme referitoare la starea justiției și a drepturilor fundamentale.

Unul dintre domeniile importante de interes pentru profesorul Marin Voicu este sistemul judiciar, evoluția sa, analizând schimbările structurale și de funcționare care au avut loc de-a lungul timpului în cadrul instanțelor naționale și europene. Într-un context în care justiția trebuie să se adapteze la noile cerințe ale societății, dar și la exigențele Uniunii Europene, din studii se degajă necesitatea unei continue reforme a sistemului judiciar. Profesorul aduce argumente în favoarea unei independențe reale a puterii judecătorești, considerând, pe bună dreptate, că aceasta este piatra de temelie a unui stat de drept funcțional. El explorează interdependențele dintre diversele ramuri ale puterii de stat și accentuează importanța păstrării unui echilibru între acestea, pentru a evita politizarea actului de justiție.

O altă temă deosebit de importantă regăsită în studii se referă la accesul egal și neîngrădit la justiție. Profesorul Marin Voicu propune soluții pentru simplificarea procedurilor judiciare, astfel încât justițiabilul să nu fie descurajat de complexitatea sau costurile implicate în procesele civile sau penale. Deopotrivă, durata excesivă a proceselor, care este o problemă recunoscută nu doar la nivel național, ci și european, se bucură de o atenție specială, autorul propunând măsuri concrete pentru accelerarea procedurilor judiciare, inclusiv prin digitalizarea acestora, astfel încât să se asigure o justiție promptă și eficientă.

Profesorul explorează în profunzime influența dreptului Uniunii Europene asupra dreptului intern și subliniază necesitatea unei armonizări continue a reglementărilor naționale cu cele europene. În lucrările sale, publicate în acest volum, abordează cu realism și preocupare conflictul dintre normele naționale și cele europene, propunând soluții pentru integrarea eficientă a acestora în sistemul juridic românesc, însă fără ignorarea specificului național și a suveranității naționale.

În mai multe studii, profesorul Marin Voicu se referă la necesitatea modernizării administrației publice, care trebuie să devină mai eficientă și mai transparentă. Acesta pledează pentru o profesionalizare profundă a funcționarilor publici și pentru introducerea unor mecanisme clare de responsabilizare a acestora, în vederea creșterii calității actului administrativ, dar nu doar teoretic, ci cu propuneri concrete în acest sens.

O altă direcție importantă pe care o regăsim în studiile publicate este protecția drepturilor fundamentale, în special în contextul în care fiecare stat trebuie să își adapteze legislația națională pentru a respecta standardele internaționale de protecție a drepturilor omului. Profesorul Marin Voicu analizează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, evidențiind importanța unei protecții active, concrete și eficiente a acestor drepturi. Este de subliniat că abordarea științifică nu este una pur conceptuală, teoretică, ci valorifică experiența nemijlocită a profesorului, ca fost judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Având experiență ca arbitru la Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, profesorul explorează avantajele soluționării alternative a litigiilor, cum ar fi medierea și arbitrajul, și subliniază necesitatea încurajării acestor mecanisme pentru a reduce presiunea asupra instanțelor tradiționale. În acest context, el analizează atât legislația națională, cât și pe cea europeană, oferind o viziune de ansamblu asupra importanței ADR în economia modernă.

De asemenea, profesorul, valorificând experiența de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, aduce în discuție necesitatea unor mecanisme eficiente în justiție, abordând totodată chestiunea durata proceselor și încrederea publicului în justiție, și susține o reformă procedurală care să simplifice actul de justiție și să scurteze termenele de judecată, astfel încât justiția să fie accesibilă și eficientă. De asemenea, pledează pentru o mai bună reglementare a folosirii probelor digitale și a procedurilor derulate în mediul online.

Un aspect relevant în lucrările profesorului Marin Voicu este faptul că analizează cu atenție modul în care noile tehnologii afectează domeniul juridic. El explorează frecvent implicațiile revoluției digitale asupra legislației, punând accent pe provocările și oportunitățile pe care le aduc digitalizarea, inteligența artificială și automatizarea în sfera juridică. Este cu adevărat remarcabilă preocuparea autorului referitoare la digitalizare, iar abordarea sa nu este filosofică, ci pragmatică. Bunăoară, profesorul discută despre evoluția contractelor civile și comerciale într-un context global și digitalizat, explorează noțiunea de autonomie de voință accentuând importanța echilibrului contractual și a protecției părților vulnerabile într-o economie și o lume în continuă transformare. Deopotrivă, în acest domeniu autorul aduce contribuții semnificative la dezvoltarea conceptului de răspundere civilă, propunând interpretări moderne, care să răspundă noilor realități economice și sociale. În contextul digitalizării și al comerțului electronic, răspunderea civilă capătă valențe noi, iar profesorul subliniază necesitatea unor reglementări clare și coerente care să acopere aceste noi provocări. Din studiile sale se degajă necesitatea de adaptării legislației la cerințele economiei globale și ale comerțului electronic. În acest sens, sugerează clarificarea reglementărilor privind contractele internaționale și utilizarea platformelor digitale în tranzacțiile comerciale.

Stilul și metodologia profesorului Marin Voicu reflectă o abordare deosebit de riguroasă și bine fundamentată, care conferă valoare și relevanță lucrărilor sale. În studiile publicate, profesorul Marin Voicu combină analizele teoretice de profunzime cu exemple din practica judiciară, rezultând o sinteză echilibrată și accesibilă atât teoreticienilor, cât și practicienilor din domeniu. Una dintre calitățile cele mai evidente ale scrierilor profesorului Voicu este soliditatea științifică. Fiecare lucrare este fundamentată pe o documentare meticuloasă, iar argumentațiile sunt construite pe baza unei analize logice precise. În studiile sale, profesorul oferă cititorilor prezentări clare și bine structurate, care facilitează înțelegerea problemelor complexe, fără a pierde din vedere nuanțele juridice esențiale.

Însă aspectul cel mai impresionant, pentru mine, în privința studiilor profesorului Marin Voicu este structura clară, în care ideile sunt expuse gradual, fiecare noțiune sau concept fiind explicat mai înainte de a fi pus în relație cu alte elemente. Această abordare asigură o înțelegere completă a problemelor discutate, chiar și pentru cititorii mai puțin familiarizați cu subiectele abordate. Deși temele tratate sunt complexe și adesea tehnice, profesorul reușește să păstreze o claritate a limbajului, fără a simplifica în mod excesiv conținutul, ceea ce conferă robustețe textului. Lucrările sale sunt accesibile nu doar specialiștilor, ci și publicului larg interesat de chestiuni juridice, contribuind astfel la cunoștințelor juridice și valorilor perene pe care dreptul se întemeiază. Trebuie subliniat aici un aspect important al analizelor profesorului: luarea în considerare a dimensiunilor filozofice și etice ale problemelor juridice. Profesorul Marin Voicu abordează frecvent temele de justiție și echitate, analizând modul în care reglementările juridice influențează, și sunt la rândul lor influențate, de valorile morale și sociale. Însă aceste

aspecte nu sunt privite la nivel abstract, ci de fiecare dată, în studiile sale, profesorul aduce în discuție situații concrete din practică pentru a demonstra aplicabilitatea teoriilor juridice analizate, ceea ce face ca argumentele sale să fie luminoase, astfel încât cititorii pot observa cu ușurință modul cum funcționează reglementările în situații reale și felul în care pot acestea să influențeze viețile destinatarilor reglementărilor. *Ce qui se conçoit bien s'énonce clairement, et les mots pour le dire arrivent aisément* (Boileau). Marin Voicu știe bine și expune clar.

I. Drept european și Drept internațional

1. CRONICĂ ASUPRA CEDO LA 65 DE ANI DE FUNCȚIONARE (1959-2024) ȘI A ANULUI JUDICIAR – 2023. ROMÂNIA – 30 DE ANI SUB JURISDICȚIA CEDO (1994-2024), (JURIDICE.RO, 15.05.2024)

I. Privire succintă asupra Anului judiciar 2023 la CEDO, comparativ cu 2022 și o retrospectivă statistică a ultimilor 25 de ani (1999-2023)

1. Statisticile Curții relevă o diminuare a numărului de cereri în 2023, generată, în principal, de excluderea Federației Ruse din Consiliul Europei, în martie 2022 și din CEDO în septembrie 2022.

În 2023 au fost atribuite unei formațiuni judiciare 34.650 cereri, cu 24% mai puține decât în 2022 (45.500), iar 38.260 cereri au fost închise printr-o decizie judiciară (-3% față de 39.570 în 2022), stocul cererilor atribuite fiind de 74.650, față de 68.950 în 2020.

Numărul cererilor închise administrativ pentru neîndeplinirea unor condiții formale, a fost de 10.600 (conform art. 47 din Regulamentul Curții), iar 31.329 cereri au fost declarate inadmisibile sau radiate din rol de un judecător unic, un comitet, o cameră sau Marea Cameră (-12% față de 35.402 în 2022).

În cursul anului 2023 un număr de 16.623 cereri au fost comunicate (față de 6822 în 2022), 57% fiind cereri contra Federației Ruse (reziduale, din anii anteriori).

1.1. Hotărâri adoptate

Numărul total al cererilor soluționate a fost de 6931 (4168 în 2022, o creștere de 66%), o mare parte din ele fiind în cauze reunite, astfel că în realitate, Curtea a pronunțat 1014. În acest an 2023 numărul de cereri finalizate printr-o hotărâre a atins un nivel record prin hotărârea *Burmych c/a Ucraina* (radiată de pe rol – nr. 46852/2013 cu 12.148 de cereri și reclamanții (?)). Numărul total al deciziilor relative la cererile de măsuri provizorii a fost de 2634 (3116 în 2022), din care 1297 de cereri au vizat problemele imigrării în Belgia, iar celelalte la expulzări sau extrădare.

2. Politica de prioritizare a cererilor

Această politică are ca scop de a concentra resursele¹ asupra cauzelor cel mai importante (!?) din cele trei categorii („cereri prioritare”), care au inclus, în anul 2023, 20334 cereri, 6880 fiind prioritare și incluse printr-o decizie judiciară, iar 10114 cereri

¹ A se vedea Marin Voicu, *Cronica succintă a anului judiciar 2022 la CEDO*, juridice.ro, 10.02.2023.

prioritare au fost comunicate guvernelor; numărul cererilor prioritare declarate inadmisibile sau radiate de pe rol de Marea Cameră a fost de 1805 (1509 în 2022), iar 7700 cereri prioritare contra Rusiei au fost comunicate (!) și 3700 cereri au fost închise printr-o decizie sau o hotărâre.

În anul 2022, 23850 au fost declarate cereri prioritare, fiind incluse 4152 printr-o decizie judiciară, iar numărul cererilor prioritare comunicate guvernelor a fost de 3138, din care 1509 declarate ca inadmisibile și 66 radiate de pe rol, ori în total 2175, fiind judecate 963, adică 90% din totalul celor soluționate, situație similară și în 2023, ceea ce pune la îndoială „politica de prioritizare” a Curții, ca și „politica de impact”, care se referă la cauzele nonprioritare ce ridică chestiuni centrale pertinente pentru State și/sau pentru sistemul Curții în general.

Drept urmare, declarația din Raportul 2023, ca și concluzia președintei Curții² (repetată din 2022) sunt în vădită contradicție cu situația reală din statistica: „Strategia adoptată în 2020 pentru soluționarea țintă și mai eficace a cauzelor în scopul raționalizării tratării cererilor prioritare și a celor „cu impact”, a fost pusă în practică, acest demers fiind înfăptuit pentru a crește impactul și relevanța imediată a acțiunii Curții (!) pentru reclamanți și Statele membre, ca și capacitatea de a răspunde la problemele juridice centrale, prezentând un interes pentru sistemul Convenției în ansamblul său”.

Iată, așadar, o viziune care fetișizează starea reală a Curții și induce o concluzie falsă asupra așa zisei strategii – 2020 al cărei scop ar fi să se amelioreze procedurile în favoarea reclamanților și a Statelor membre ?!.

3. Repartizarea celor 68450 de cereri (pe rol în 2023) pe Statele membre: 1) Turcia – 23400 (34,2%), 2). Rusia – 12450 (18,2%), 3) Ucraina – 8750 (12,8%), 4) România-4150 (6,1%), 5). Italia – 2750 (4%), 6) Grecia – 2450 (3,6%), 7) Azerbaidjan – 1900 (2,8%), 8). Polonia – 1650 (2,4%), 9) Serbia – 1550 (2,2%), 10) Republica Moldova – 1150 (1,7%) și alte 37 de state – 8250 (12%).

Așadar, Turcia și Rusia ocupă peste jumătate – 52,4% din volumul cererilor, iar primele 5 state – Turcia, Rusia, Ucraina, România și Italia – 75,3%, situație aproape simetrică în ultimii cinci ani (!).

Din totalul de 38260 de cereri închise în anul 2023, 82% au fost declarate inadmisibile sau radiate de pe rol, adică 31329 (față de 35402 în 2022) și doar 18% au fost soluționate printr-o hotărâre, respectiv 6931 de cereri, ceea ce ilustrează vizibil speranța iluzorie sau chiar deșartă într-o justiție deplină și slăbiciunile din procedura Curții.

Dacă nu-și aroga această „competență reziduală” (!) în procedura „specială” de examinare a cererilor contra Federației Ruse, volumul total al acestora în anul 2023 s-ar fi redus cu 18,2%, ca și stocul rămas de soluționat la 31.12.2023.

Procedura în aceste cereri se desfășoară fără contradictorialitate, cât timp Înalta Parte Contractantă – Federația Rusă a fost exclusă din Consiliul Europei la 16.03.2022

² În ședința plenară a Curții din 14 mai 2024, judecătorul sloven Marko Bosniaka a fost ales Președintele CEDO, fiind pentru prima dată când un judecător dintr-un Stat din Europa centrală și de est ocupă această funcție, după judecătoarea Siofra O’Leary din Marea Britanie.

și din jurisdicția Curții la 19.09.2022, astfel că numai are nici calitatea de PARTE în procedura judiciară în fața Curții, iar hotărârile pronunțate sunt neopozabile și, deci, nu pot avea caracter obligatoriu și executoriu (?!).

Prin urmare, rațiunea și justificarea acestei „competente reziduale” dată în Raportul 2023 și reluată textual în discursul președintei Curții nu pot fi prioritare: „Exercitarea de către Curte a jurisdicției sale reziduale reflectă faptul că un Stat nu poate să profite de expulzarea sa din Consiliul European, pentru a se sustrage de la responsabilitatea pentru violarea Convenției, precum este responsabilitatea Rusiei, ca subiect de drept internațional” (?!); dar, Rusia nu mai este Înalta Parte la Convenție și nici parte în procedura Curții având ca obiect cele 16750 cereri (22,5% în 2022) și 12450 de cereri în 2023 / 18,2%) ?!.

4. Prin unele decizii și hotărâri pronunțate în anii 2022-2023 contra Rusiei, României, Poloniei ș.a., **Curtea și-a arogat o competență extinsă, de natură a produce efecte grave în viața socială, culturală și asupra marilor valori creștine tradiționale ale Statelor membre.**

4.1. „În jurisprudența sa, relativă la art. 8, Curtea⁵

„În jurisprudența sa, relativă la art. 8, Curtea a interpretat deja ca textul art. 8 impune unui Stat parte recunoașterea și protecția juridică a cuplurilor de același sex prin aplicarea unui „cadru juridic specific”. Tendința netă și continuă în favoarea recunoașterii și protecției cuplurilor de același sex, observată în Statele părți, se vrea consolidată prin pozițiile convergente ale mai multor organisme internaționale, precum Consiliului European, CJUE ș.a.

Curtea constată ca la data, la care, reclamanții au întreprins demersurile lor la autoritățile ruse pentru recunoașterea legală a cuplului lor, dreptul Federației Ruse nu permitea această posibilitate, ca și în prezent, iar Statul pârât nu a dat nicio perspectivă de schimbare pozitivă, argumentul acestuia că majoritatea rușilor dezaprobă homosexualitatea, neputând fi admis într-o democrație deplină, în care tratamentul just și echilibrat al minorităților, presupune evitarea oricărui abuz de poziție dominantă a majorității”.

Curtea, pe fond, a examinat apărările inițiale ale Statului pârât, care a invocat valorile familiei tradiționale, sentimentul majorității opiniei publice ruse și protecția minorilor contra promovării homosexualității, reținând, în esență, că: „nimic nu permite de a considera că recunoașterea și protecția juridică a cuplurilor homosexuale, angajate într-o relație stabilă, poate afecta viața familiilor constituite în maniera tradițională sau compromite viitorul ori integritatea acestora. Drept urmare, recunoașterea cuplurilor homosexuale nu împiedică, în niciun fel, cuplurile heterosexuale de a se căsători, nici de a fonda o familie conform modelului tradițional, după cum nu împiedică drepturile recunoscute altor persoane și nici altor cupluri”.

⁵ Hotărârea Fedatova și alții c. Federației Ruse din 17.01.2023 în cauza 40792/10 – Violarea dreptului la viața privată prin încălcările art. 8 din Convenție, săvârșite în 2008 (cu 15 ani în urmă) citată în Marin Voicu, juridice.ro, 10.02.2023.

În opinia noastră, această direcție strategică globală de distrugerea rădăcinilor care i-au adus Europei măreția cultural-științifică și spirituală, prin promovarea prioritară a unor obiective stringente, precum, transgenderismul, familia homosexuală, schimbarea sexului, predarea sexului, în forme multiple în clasele primare, este în vădită contradicție cu fundamentele istoriei naționale a statelor, în special a celor creștine/estice și cu necesitatea păstrării moralei istorice, a conservării tradițiilor, a cultului muncii și demnității umane.

În acest spirit relevante sunt considerațiile lui **Renè Guènon, formulate în 1927**, care își păstrează actualitatea.

Ceea ce Renè Guènon⁴ numește „Tradiție”, încă din 1927 „filonul de înțelepciune primordială care răzbate, din timpuri imemorabile, prin toate manifestările spirituale ale tuturor timpurilor și popoarelor și poate fi recunoscut ca fiind același, indiferent de particularitățile culturale ale unei zone geografice sau alta. Acest filon nu este de origine umană, ci divină, ajungând la oameni prin revelație, și poate fi înțeles prin „cunoaștere intelectuală”, diferită de cunoașterea discursivă, specifică rațiunii uzitate în toată istoria cunoscută a filosofiei și științei occidentale”.

Renè Guènon considera că: „Occidentul, mai mult ca oricând, trece printr-o criză datorată rupturii de „Tradiția” întruchipată în această zonă de valorile autentice ale creștinismului. Critica Occidentului modern atinge concepte ca „individualism”, „umanism”, „democrație”, desființând fără rezerve ceea ce ne-am obișnuit să numim „filosofie tradițională”, „științe tradiționale”, „sistem filosofic” etc.

5. Noi concepte, proceduri speciale și competente extinse arogate de Curte prin „strategia de prioritizare, de impact și de soluționare rapidă”, neprevăzute în Convenție:

- a) „strategia de impact și de soluționare rapidă”;
- b) „competența reziduală” (în cele 16750 de cauze contra Federației Ruse, exclusă la 16.09.2022 din jurisdicția CEDO);
- c) „prioritatea absolută” a unor cereri și
- d) „tratamentul diferențiat”, al acestora;
- e) „cadrul juridic național specific pentru cuplurile de același sex – homosexuali”;
- f) „libertatea de exprimare este SEVA democrației”;
- g) „cauze mai importante” și
- h) „dimensiunea internă a pluralismului mass-media” și altele.

6. Succinte observații privind violarea dreptului la un proces echitabil și într-un timp rezonabil în procedura CEDO din ultimii 25 de ani, după intrarea în vigoare a Protocolului 11, la 31.10.1998.

6.1. Starea jurisdicției CEDO și privirea comparată în perioada 2000-2022 ne înfățișează un mecanism înăbușit de volumul cererilor de la 30.000 la 31.12.2000, la 2 ani de la desființarea Comisie-filtru, la 74.650 la 31.12.2022, (din care Turcia – 20.100, Rusia – 16.750, Ucraina – 10.400, România – 4.800, Italia – 3.550 ș.a.), și 68450 în 2023 – Turcia – 23400 (34,2%), Rusia – 12400 (18,2%), Ucraina – 8750 (12,8%), România

⁴ „Criza lumii moderne”, de Renè Guènon (1927), Editura Herald, 2022.